

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת כתובות

דפים י"ג - י"ט, פרשת תרומה תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

דף י"ג

*מוכת עץ ואנוסה. *ראוה מדברת.

א. הטענות במוכת עץ, לרבי יוחנן במאתים ומנה וכו"מ דכתובתה מאתים וס"ל דכנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה כתובתה מנה, ולרבי אלעזר במנה ולא כלום כרבנן דמוכת עץ במנה, ומפרשין מ"ט תני שתי תביעות אנוסה ומוכת עץ 1. לרבי אלעזר לאפוקי ממ"ד דבנמצאת בעולה כתובתה מנה וממ"ד דבנמצאת מוכת עץ אין לה כתובה. 2. לרבי יוחנן להודיעך כחו דרבי יהושע דלא מהימנא אף דאיכא מיגו דמוכת עץ, ובתרייתא לכחו דר"ג דמהימנא אף דליכא מגו.

ב.

ראוה מדברת לזעירי זהו יחוד ולרב אסי זו בעילה ונקט לישנא מעליא, והשמעות 1. תני תרתי בבי מדברת ומעוברת, לרב אסי להכשיר בין בה ובין בבתה. 2. לזעירי אף דרק מלקין על היחוד אבל לא אוסרין מיהו לרבי יהושע עשו מעלה ביוחסין וכו"מ דרבי יוחנן, ולרבי אלעזר אף המכשיר בה פוסל בבתה שאין לה חזקת כשרות ולכן הולד שתוקי ופסול, ומייתי ארוס וארוסתו דתרוייהו הודו שהולד ממנו ואף דרוב פסולין אצלה מכשרין את הולד בדיעבד. 3. נכנסה עם אחד לסתר או לחורבה, לרב אסי להו"א סתר דחורבה, ולמסקנא דמתני לחורבה דמתא דרוב כשרים ולאשמועינן כחו דרבי יהושע ולחורבה דדברא דרוב פסולים וקמ"ל כחו דר"ג. 4. בבתייתא תני תרתי מעוברת ומדברת דהיינו שבויה ואמרינן דזהו ייחוד, ולר"ג אמרינן דדווקא שבויה ודאי נבעלה כיון שרוב גויים פרוצים בעריות משא"כ בייחוד ולרבי יהושע כיון שנסתרה אין אפטרופוס לעריות, ומדברת תיובתא דרב אסי.

דף י"ד

*נאמנות ואלמנת עיסה ומהי.

א. מקשינן סתירה מדין נאמנות אשה לדין אלמנה עיסה, ומתריצין 1. ר' יהושע מכשיר באלמנת עיסה לאביי דאשה שנישאת בודקת משא"כ מזנה, ולרבא עיסה הויא תרי ספיקי, ולרבי יהושע אלימא ליה חד ספק לאסור אף נגד ברי וקיל ליה ספק ספיקא ושרי אפילו בטענת שמא. 2. ר"ג אוסר בעיסה דהויא שמא והכא ברי, ולרבי יהושע אלים ליה טענת ברי להכשיר בחד ספיקא, וקיל ליה שמא דאוסר אפילו בספק ספיקא.

ב. מהי אלמנת עיסה 1. לת"ק שאינו שותק אם אומרים עליו שהוא פסול משום ממזרות נתינות ועבדי

מלכים, ואף אם אומרים לו שהוא חלל ושותק הוי פסול. 2. לר"מ שתוק חלל כשר דלא אכפת ליה כיון דכשר בקהל, אבל שתוק ממזר פסול. 3. לר"ש בן אלעזר שתוק ממזר כשר כיון שלממזר יש קול, אבל אם כאשר אומרים לו שהוא ממזר הוא צווח וכשאומרים שהוא חלל שתוק פסול.

ג דף טו

*תינוקת שנאנסה דינה לכהונה. *קבוע כמחצה לקולא. *תינוק מושלך. הדרן!

א. כיצד מכשרינן לכהונה תינוקת שנאנסה 1. רוב פסולים כשר לפי ר"ג. 2. רוב כשרין בחד רובא פסול לרבי יהושע. 3. ר"י בן נורי איירי בתרי רובי ורבי יהושע, והמעשה היה ביום השוק של ציפורי ואיכא רוב עיר ורוב סיעה, והטעם דבעינן תרי רובי גזירה אטו חד רובא או שעשו מעלה ביוחסין וכדאשכחן במצא תינוק מושלך משא"כ בתשע חנויות. 4. לר"ח בר רבא הוראת שעה היתה דסגי בחד רובא.

ב. מנין שכל קבוע הוי כמחצה על מחצה אף לקולא 1. תשעה חנויות שמוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבילה וספיקו אסור, ודחי דזהו לחומרא. 2. תשעה צפרדעים ושרץ אם נגע באחד מהם טמא, ה"נ לחומרא. 3. תשעה שרצים וצפרדע, ברה"ר ספיקו טהור. 4. אף מדאורייתא פטור שנאמר וארב לו דבעינן שיתכון אליו במקרה שזורק אבן לתוך תשעה ישראלים וכנעני, ופטור משום דכל קבוע כמחצה על מחצה.

ג. מצא תינוק מושלך בעיר שיש בה יהודים וגוים 1. רוב עכו"ם הוי כגוי לענין דשרי להאכילו נבילות, אבל יש לפקח עליו את הגל דאין הולכים בפקוח נפש אחר הרוב. 2. רוב ישראל, ויש להחזיר לו אבידתו, אבל לענין יוחסין לא סגי בחד רובא. 3. מחצה על מחצה הוי כישראל לענין ניוקין, אם נגחוהו פטורים כגוי, אם שורו נגח משלם כישראל רק חצי נזק כדין המע"ה, ומהחצי השני פטור דהוי ספק ישראל.

הדנן עלך פרק בתולה נישאת

פרק שני – האשה שנתארמלה

ג דף טז יז

*ראיה שנישאת בתולה. *מודה בפה שאסר. *שובר בכתובה. *שמחת כלה.

א. אשה שאומרת שנישאה בתולה מהניא הבאת עדים וכן מהני באבדה כתובתה בכדי לקבל מאתים וזו כבתולה. והמקרים 1. במשנתינו: הינומא וזהו חופת הדס או צעיף דמנמנמא בה. 2. ראשה פרוע, ובלי עדים אין לה כתובה מאתים כיון שרובא נישאות בתולות ואצלה איתרע רובא כיון שאין לה קול. 3. לר"י בן ברוקה אף חלוקת קליות ראייה ביהודה. 4. שמן ארישא דרבנן. 5. בברייתא: הביאה עדים שנשרפה כתובתה. 6. רקדו או שחקו לפניה. 7. העבירו לפניה כוס של בשורה שיש בה יין של תרומה, והטעם להו"א לומר שראויה לכהן ולמסקנא שהיא ראשית כמו תרומה. 8. מפה של בתולים. 9. לרבי יהודה מעבירים לפני בתולה חבית סתומה ולפני בעולה חבית פתוחה ואין לה קליות.

ב. במשנתנו מודה רבי יהושע שהאומר שדה זו של אביך ולקחתיה הימנו נאמן משום שהפה שאסר הוא הפה שהתיר, ומפרשינן אהיכא קאי 1. אף דדעת ר"ג בעלמא שהאשה נאמנת זהו דווקא כשהיא ברי נגד שמא אבל הכא שגם הבעל ברי אינה נאמנת ונחשב ברי אפילו שרוב הנשים נישאות בתולות ואהא קאי מודה רבי יהושע. 2. דחינן רבי יהושע קאי על מיגו שבפרק הקודם ומפרשינן אהיכא, דמעוברת אין לה מיגו שהרי כריסה בין שיניה. 3. ראייה מדברת, רק למ"ד

נסתרה יש לה מיגו שלא נבעלה. 4. באומרת שהיא מוכת עץ יש לה מיגו רק למ"ד דפליגי במנה ולא כלום. 5. למסקנא קאי על הנושא ולא מצא בתולים, דלר"ג נאמנת לומר משאירסתני נאנסתי שפוסלת את עצמה מכהונה במגו שיכלה לטעון שהיא מוכת עץ תחתיו, ורבי יהושע פליג התם שיש שור שחוט לפניך אבל גבי שדה מודה דנאמן במיגו.

ג. כתיבת שובר על הכתובה 1. לל"ק קאי על משנתינו שאם הביאה עדי הינומא לב"ד גובה מאתים ולא חיישינן שתוציא עוד הפעם בב"ד אחר, לרבי אבהו ש"מ שכותבים שובר, ולרב פפא איירי במקום שאין כותבין כתובה. 2. לל"ק קאי גם על הברייתא של אבדה כתובתה, ולל"ק מברייתא זו שמעינן שכותבין שובר. 3. במקום דלא כתבי כתובה ודאי כותבין שובר כיון דאי אפשר.

ד. שמחת וכבוד כלה 1. לב"ש כלה כמות שהיא משום מדבר שקר תרחק, ולב"ה אמרינן כלה נאה וחסודה שצריך לשבח את המקח בעיניו ושתהא דעתו מעורבת עם הבריות. 2. יעלת חן ואינה צריכה כחל שרק ופרכוס, וכן שרו בסמיכת רבי זירא, ולרבי אמי אמרו סמוכו לנו כמו אלו. 3. ר"י בר אילעאי רקד בכד הדס ורב שמואל בר"י רקד עם שלש בדין ואמרינן דאהני ליה שוטיתיה שטותיה או שיטתיה. 4. רב אחא הרכיב את הכלה על בעלה, ואינה הלכה. 6. מעבירין מת מלפני כלה, ותרוייהו מלפני מלך, ואגריפס ויתר בפרשת דרכים ושבוהו. 7. מבטלין ת"ת להכנסת כלה והוצאת מת כשאין כל צרכו, ואיכא שיעורא למאן דתני אבל למי שלימד אין שיעורא.

פדף יח- יט

*שדה של אביך. *פסילת שטר.

א. אמרינן במשנתנו דרבי יהושע מודה שהאומר לחבירו שדה זו של אביך ולקחתיה ממנו נאמן, ומפרשינן מדוע לא נקט מקרה אחר 1. שדה זו היתה שלך ולקחתיה ממך, משום סיפא שאם יש עדים שלקח ממנו אינו נאמן ומשכחת לה רק אצל אביו כגון שאכלה שנתיים בחיי האב ואחת בחיי בנו וקמ"ל שאין מחזיקין בנכסי קטן ואפילו הגדיל. 2. לא מוקמינן בדידיה וכגון שאכלה שתים בפניו ואחת שלא בפניו ובמקרה שברח, ודחי שאם ברח מחמת נפשות פשיטא דמהימן, ובברח מחמת ממון הו"ל למחות שלא בפניו דמהניא אם לא היתה שעת חירום. 3. לא קאמר מנה לויתי ממך ופרעתי, משום סיפא דאף אם היה בעדים פטור משום שהמלוה את חבירו בעדים א"צ לפרעו בעדים. 4. לא נקט מנה לאביך בידי והאכלתיו פרס, לרבנן משום דהוי משיב אבידה ולראב"י דמחוייב שבועה, ואמרינן דלכו"ע משיב אבידה פטור אלא פליגי בטוענו גדול שנחשב קטן לגבי דברי אביו, והמחלוקת האם סברת אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו שייכא נמי בבנו.

ב. פסילת שטר 1. עדים שאמרו כתב ידינו הוא זה אבל היינו אנוסים לר"מ לא נאמנים להו"א שעליהם לההרג ולמסקנא דמודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו, ולרבנן באנוסים מחמת ממון נאמנים שהפה שאסר הוא הפה שהתיר אבל מחמת ממון לא נאמנים דאין אדם משים עצמו רשע, ואם כתב ידם יוצא ממקום אחר אפילו טענו מחמת נפשות אינם נאמנים דכיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד. 2. ה"ה בטענו שהיו קטנים, ולר"מ אינם נאמנים כיון שחזקה אין העדים חותמין על השטר אלא א"כ נעשה בגדול. 3. וכן עדים שטענו שהיו פסולי עדות, וטעמא לר"מ שהמלוה מדייק ומחתים. 4. האומר על השטר שזהו שטר אמנה אינו נאמן, ומפרשינן דזהו הלוח ומשום מודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו, או המלוה וכגון שחב לאחריני בשעבודא דרבי נתן, או העדים וכשאין כתב ידם יוצא ממקום אחר ומכיון דהוי עוולה לא חתמי, וכן אסור להשהות שטר פסים וספר שאינו מוגה ופליגי

בשטר פרוע. 5. עדים שאמרו מודעה היו דברינו, פליגי אי נאמנים. 6. אמרו תנאי היו דברינו נאמנים דלא עקרי לשטרא, ועדים שחלוקים ביניהם האם היה תנאי לר"פ השטר כשר לפי עדות תרוייהו ודברי האחד בטלים, ולר"ה בר"י פסול משום דעוקר את עדותו. 7. עדי קיום שאמרו שהעדים היו אנוסים נאמנים ואם כת"י יוצא ממקום אחר לא נאמנים, והדין לרב ששת מגבינן כמו שטרא מעליא כיון שהכחשה היא תחילת הזמה וה"נ בעינן שתהא בפניהם, ודחינן דהכחשה אף שלא בפניהם וכן אמרינן אוקי תרי לבהדי תרי והממון נשאר ברשות בעליו וכמעשה בר שטיא שמכר קרקע שיש לו עליה חזקת אבות.

שאלות לחזרה ושינון

הדרן!	דף יג
פרק שני- האשה שנתארמלה	א. המח' מה טוען במוכת עץ ומ"ט תני גם
דף טז - יז	אונס (2)
א. הראיות שאשה מביאה שנישאה בתולה	ב. המח' מהו ראוה מדברת, והשמועות (4)
(9)	דף יד
ב. מודה רבי יהושע באומר שדה של אביך	א. ישוב הסתירה מדין נאמנות אשה
אהיבא קאי (5)	לא למנת עיסה (2)
ג. כתיבת שובר על הכתובה (3)	ב. מהי אלמנת עיסה (3)
ד. שמחת וכבוד חתן וכלה (7)	דף טו
דף יח- יט	א. כיצד מכשירין לכהונה תינוקת שנאנסה
א. מ"ט נקט שדה זו של אביך ולקחתיה	(4)
ממנו (4)	ב. מנין שכל קבוע הוי כמחצה אף לקולא
ב. פסילת שטר (7)	(4)
	ג. דיני תינוק שנמצא מושלך בעיר (3)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 	יבמות 	ברכות עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות 	כתובות 	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד 	נדרים 	עירובין
זבחים 	נזיר סוטה 	פסחים
מנחות 	גיטין 	שקלים ר"ה
חולין 	קידושין - עם תורתך שעשועי, 	יומא
עם הקדמות ומושגים 	סימני הדף, ותוספתא 	סוכה
בכורות 	בבא קמא 	ביצה תענית
ערכין-תמורה 	בבא מציעא 	מגילה-פורים עם מדרש,
כריתות-מעילה 	בבא בתרא א-ב 	תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
נדה 	סנהדרין א-ב עם "יש סדר 	מו"ק חגיגה
	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~124~

המערכת